

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A PÅ SORENSKRIVER B, X TINGRETT. SAK NR 12/04.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 3. mai 2004 truffet vedtak i ovennevnte klagesak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Trine Buttingsrud Mathiesen, Wenche Frogn Sellæg og Helen Bjørnøy. Sistnevnte møtte som vararepresentant for Halvor Kjølstad, som hadde gyldig forfall.

Ved brev 29. januar 2004 har A inngitt klage på sorenskriver B, X tingrett. Klagen gjelder sorenskriverens adferd og saksbehandling i forbindelse med hovedforhandling i straffesak der klageren var tiltalt og ble domfelt. Klagen er forelagt for sorenskriver B til uttalelse. Den er videre forelagt for de to meddommerne som deltok i den dømmende rett. Samtlige har avgitt uttalelse.

Klageren har i hovedsak anført:

Under hovedforhandlingen opptrådte sorenskriveren i strid med god dommerskikk. For det første virket dommeren forutinntatt ved at han syntes å legge stor vekt på at klageren var domfelt i en tidligere trafikksak for X tingrett. Sorenskriveren virket videre lite interessert i å høre tiltaltes forklaring, og han viste heller ikke interesse for vitneforklaringen fra tiltaltes samboer, eller det som ble sagt av forsvareren. Han noterte knapt noen av forsvarerens anførsler under prosedyren.

Det verste skjedde i forbindelse med at saken ble tatt opp til doms. Uten å konferere med meddommerne påla sorenskriveren ham å være tilbake samme dag kl 1530, "for da skulle dom falle og ankefristen begynne å løpe". Med en slik beskjed ga han inntrykk av at saksutfallet allerede var bestemt, uten at det var avholdt noen domskonferanse med meddommerne. Dette inntrykket ble forsterket ved at den ene meddommeren ble observert på vei ut av rettslokalene allerede 10-15 minutter etter at hovedforhandlingen var avsluttet.

Sorenskriverens opptreden er etter klagers oppfatning i strid med god dommerskikk. I sin stilling har han et særlig ansvar for å overholde de regler og retningslinjer som er satt for domstolene og dommere.

Innklagede har i hovedsak anført:

Straffesaken gjaldt fartsoverskridelse, og det var følgelig relevant for retten å gjøre seg kjent med tidligere domfellelser for overtredelse av trafikkløvgivningen. Klager fikk forklare seg under hovedforhandlingen på vanlig måte, hvilket han gjorde. Retten både hørte og forsto klagers og vitnets forklaringer. Disse forklaringene var ikke uinteressante for retten, idet innholdet i disse, sammenholdt med øvrig bevismateriale, var avgjørende

for utfallet av saken. Det fremgår av dommen, som vedlegges, at tiltaltes anførsel om nødrett både er behandlet og tatt standpunkt til.

For øvrig pleier dommeren sjelden å notere under aktors eller forsvarers prosedyrer i saker av omfang som denne. Derimot noteres det vesentlige av forklaringer som avgis, for å sikre at det ikke oppstår misforståelser under domskonferansen om hva som ble sagt.

Domskonferansen var tilstrekkelig lang til at dommeren var sikker på at meddommerne hadde forstått de problemstillinger som saken reiste, og at de på dette grunnlag hadde tatt et selvstendig standpunkt til skyldspørsmål og straffutmåling. Etter at dommeren hadde skrevet domsutkast, møttes rettens medlemmer på nytt. Utkastet ble lest opp for meddommerne, og deretter ble dommen undertegnet.

Ellers er det korrekt at tiltalte ifølge rettsboken ble pålagt å møte samme dag for forkynnelse av dom. Han ble gjort kjent med at ankefristen ville løpe fra nevnte tidspunkt selv om han skulle utebli, og han ble gjort kjent med fristens lengde. Med dette var det selvsagt ikke gitt uttrykk for noe som helst med hensyn til sakens utfall.

Meddommer C har uttalt at det er beklagelig at klageren ”sitter med denne feilaktige oppfattelsen angående saksbehandlingen i X tingrett”. Dom ble først avsagt etter at meddommerne og sorenskriveren hadde gjennomgått saken i fellesskap ”på en grundig og seriøs måte”.

Meddommer D har i sin uttalelse til utvalget erklært at hun ikke registrerte noen uvanlig opptreden fra sorenskriverens side. Hun uttaler videre at det ble avholdt vanlig domskonferanse umiddelbart etter forhandlingene, at sakens momenter ble drøftet og alle fikk anledning til å uttale seg. Det hersket full enighet mellom rettens medlemmer, slik at konferansen ikke tok lang tid. Etter hennes oppfatning la sorenskriveren ingen utilbørlige føringer.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har heller bedt om dette.

Utvalget kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf domstoloven § 236 første ledd. Utvalget kan ikke se at det i denne saken er godtgjort noen slike brudd fra sorenskriverens side, idet det vises til de uttalelser som er avgitt. Det er utvalgets oppfatning at klagers anførsler i beste fall beror på en misforståelse, både hva angår det som skjedde under forhandlingene og med hensyn til den etterfølgende domskonferansen. Hva angår dette siste, vises til meddommernes uttalelser.

Når tiltalte er til stede ved hovedforhandlingens avslutning, noe som er det vanlige, er det dommerens plikt å opplyse hvordan dommen vil bli forkynt. Dette følger av straffeprosessloven § 42 annet ledd. Loven pålegger med andre ord dommeren å gi tiltalte slik orientering som sorenskriveren gjorde i dette tilfellet, herunder opplysninger om når ankefristen begynner å løpe og fristens lengde, uavhengig av sakens resultat. Klagers reaksjon på det som skjedde beror derfor på en misforståelse. Utvalget minner om at det alltid skal avsies en dom, uansett hva utfallet måtte bli.

Etter dette er det ikke grunnlag for kritikk mot sorenskriveren.

Tilsynsutvalget for dommere har fattet slikt enstemmig
vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for disiplinærreaksjon mot sorenskriver B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe vedtaket inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.